

Az uniós források felhasználásáról

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) elnökségének legutóbbi, március 27-i ülésén az első napirendi pont keretében az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot elemezték, s megfogalmazták a MOSZ javaslatait is. Máhr András főtítkárhelyettes szerint erre azért volt szükség, mert az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 7 éves ciklusának utolsó harmadában vagyunk, a forrásokat javarészt lekötötték. A nagyobb jogcímek többségének megvalósítása már befejeződött vagy a projektzáró eseményeknél (utolsó kifizetési kérelmek beadása, ellenőrzések) tart. Érdemes tehát áttekinteni, mekkora mozgásteret hagynak a még szabad források, hogy a hátralévő időszakban még milyen jogcímek meghirdetésére van lehetőség, illetve azt is célszerű számba venni, hogy milyen módosításokkal, javaslatokkal tudjuk jobbá, hatékonyabbá tenni a jelenlegiből még hátralévő és a következő (2014–2020-as) programozási ciklust.

– Elérkezett az az időszak, amikor foglalkozni kell a 2007–2013 közötti időszak uniós forrásainak a helyzetével – kezdte mondandóját a főtítkárhelyettes –, hiszen hamarosan gondoskodni kell a pénzügyi terminus lezárásáról, és arról, hogy milyen konzekvenciákkal jár ez a kérdéskör. Ennek kapcsán a MOSZ áttekintette az elmúlt időszak folyamatait és megfogalmazta a szükséges hátralévő lépéseket.

Szűkösek a források

A 2007–2013 közötti időszakra – az árfolyam alakulásától függően – 1400–1500 milliárd forintnyi forrás áll rendelkezésre, de eléggé kötött szabályozással. 2013. december 31-ig a források 100 százalékát le kell kötni, 2015 végéig pedig le is kell hívni a pénzeket. Nem kérdéses: az egész ország érdeke, hogy az agrárgazdaságban rendelkezésünkre álló források egészét felhasználjuk, annál is inkább, mert eddig még mindig sikerült maximálisan kihasználni az ország számára elérhető uniós forrásokat (lásd: SAPARD, AVOP, NVT). A MOSZ megfogalmazta a maga javaslatait annak érdekében, hogy éljünk lehetőségeinkkel a még hátralévő időszakban, és továbbra is felhasználjuk az

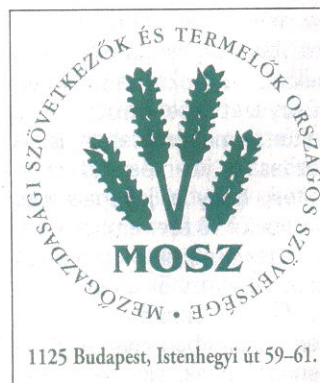
uniós források száz százalékát.

Az ÚMVP 2007-es meghirdetését követően 2008-ban és 2009-ben keltezték a legtöbb támogatási határozatot. A korábban érvényben lévő hároméves megvalósítási határidő (bár ez közbeszerzés esetén akár 4 év is lehetett) 2012 tavaszán lejár a támogatások nagy többségénél. Ennek eredményeként megnyílik a lehetőség, hogy a felszabaduló források terhére újabb támogatásokat írjanak ki. A MOSZ fontosnak tartja, hogy ezzel a lehetőséggel a kormány által is kiemelten kezelt állattartóknak és a nagyobb munkaerőigényű ágazatoknak biztosítson további lehetőségeket.

A 2007–2013 közötti program 1469 milliárd forintos keretéből csak mintegy 200 milliárd forintot nem vállaltak kötelezettséget. Ennek az összegnek a felét is a III. és IV. tengely vidékfejlesztési támogatásai teszik ki, míg az így fennmaradó 100 milliárd forint az I. tengely jogcímei alatt áll rendelkezésre. Fontos azonban megjegyezni, hogy 2011. második felében és 2012. első hónapjaiban több jogcím meghirdetésére is sor került, illetve számos jogcímről már beadták kérelmeiket a termelők (pl. ültetvény-korszerűsít-

tés, szaktanácsadás, mezőgazdasági utak korszerűsítése, a kertészet korszerűsítése), de még nem született döntés. Összességében mindenesetre megállapítható, hogy a források nagyon szűkösek.

A MOSZ fontosnak tartja, hogy a minisztérium áttekintse a még szabad, illetve a felszabaduló forrásokat, és lehetőleg még az idén meghirdessék a pályázatokat, amelyek mentén ezek a források leköthetők lesznek. Így a termelők még felkészülhetnek a kérelmek benyújtására, és az elbírálásuk is időben megtörténhet. Ugyancsak kezdeményezi a MOSZ, hogy a fejlesztési beruházásoknál – ahogy ez az AVOP és az NVT esetében is történt – a kormányzat 10 százalékos túlvállalást tegyen lehetővé, hiszen úgy válik bizonyossá a százszázalékos forráslehívás. A 10 százalékos többletkötelezettség-vállalásra a korábbi SAPARD, AVOP, NVT programok megvalósítása során kellő tapasztalatot szerzett az Irányító Hatóság. Az akkor alkalmazott többletkötelezettség-vállalás eredményeként valamennyi rendelkezésre álló forrást lehívták a gazdálkodók, a keret túllépésére gyakorlatilag nem került sor. A jelenleg hatályos szabályozás szerint a támogatási határozat

alapján elszámolható kiadások 50–80 százalékát kell teljesíteniük a támogatott gazdálkodóknak. A gazdasági válság számos beruházót arra késztetett, hogy csak a szükséges mértékig valósítsa meg eredeti elképzelését, és emiatt nagy a valószínűsége, hogy többletkötelezettség vállalása nélkül a források elvesznek a magyar termelők számára.

Jön a moduláció

Érdemes még egy igen fontos momentumra figyelni, hangsúlyozta Máhr András, mégpedig a moduláció kérdésére. Kisebb mértékben már 2012-től, de 2013-tól nagyobb mértékben is alkalmaznunk kell a modulációt, azaz a támogatások méretarányos csökkentését. Eddig ez a kérdés azért nem volt napirenden, mert Magyarország nem érte el az uniós 100 százalékos támogatottsági szintjét, hiszen az idén 90 százalékon állunk, csak jövőre lesz meg a 100 százalék. Emiatt az uniós direkt kifizetések (SAPS, elkülönített cukortámogatás, termeléshez kötött tejtámogatás, zöldség-gyümölcs támogatás, a dohánytermelés szerkezetének átalakítási támogatása stb.) esetében általános szabály, hogy ha egy gazdálkodó ilyen típusú kifizetéseket 5000 és 300 ezer euró között vesz igénybe, akkor az 5000 euró fölötti részből 10 százalékot, míg a 300 ezer euró fölötti

résznek további 4 százalékát vonják el.

Tekintettel arra, hogy Magyarország jelenleg a 90 százalékos kategóriában van, az 5000 és 300 ezer eurós uniós kifizetéseket nem érinti a moduláció, de a 300 ezer eurónál nagyobb támogatásoknál már alkalmazni kell a 4 százalékos elvonást. Az alapszabály pedig kimondja, hogy az uniós forráselvonásokat a II-es pillérbe kell átcsoportosítani. Ez az összeg most még nem jelentős, néhány milliárd forint lehet, de 2013-ban már érdemi lesz. A top-up támogatás 2013-ban teljesen megszűnik, helyére belép a moduláció teljes alkalmazása. Ennek következtében akár 10 milliárd forintot meghaladó forrás is keletkezhet. Emiatt a főtítkárhelyettes igen fontosnak tartja, hogy már most felkészüljünk erre a helyzetre. A MOSZ véleménye szerint ezt a forrást a kritikus ágazatok, konkrétan az ÁTK, a kertészet és az öntözés jogcímeinek meghirdetésére, vagyis modernizációra kellene felhasználni. Látni kell, hogy az állattenyésztés pozíciói – legalábbis a támogatási oldalról – a következő időszakban érzékelhetően romlani fognak. Ennek oka, hogy abban a pillanatban, amikor elérjük a százszázalékos támogatási szintet, megszűnik a top-up, a nemzeti költségvetésből nyújtott támogatás, amiből eddig sok állattenyésztési jogcímet is támogatott a kormányzat.

Részleges kompenzáció

A top-up megszűnésével jelentősen csökkennek a nemzeti támogatások, így emiatt számos, az állattenyésztést eddig segítő támogatás is megszűnik. Tény, hogy a tárca maximálisan él azzal a lehetőséggel, hogy a gazdaságpolitikai szerkezetátalakítás keretében, a direkt kifizetések legfeljebb 10 százalékának az átcsoportosításával, részben a termeléshez kötve, 3,5 százalék erejéig, az állategészségügyi, szerkezetátalakítási célok megvalósítására pedig 6,5 százalékos

mértékig adható nemzeti támogatás. Ez azonban csak részlegesen helyettesítheti a 2013-ban megszűnő állattenyésztési támogatásokat. A tejnél például nagyon valószínű, hogy csökken a támogatási szint, mert a 3,5 százalékos termelési támogatást jelenleg is kapják a termelők, de a top-up eltűnésével az annak terhére adott támogatás megszűnik. Ugyanez igaz a húsmarhára, a juhra, illetve a dohánnyra, a rizsre stb.

Az állattartók pozíciói tehát érzékelhetően romlani fognak, és ennek az az alapvető oka, hogy Magyarország nem tért át az SPS rendszerre, jelentette ki a főtítkárhelyettes. A politikai okokkal Máhr András nem kívánt foglalkozni, de szakmailag előre látható volt, hogy a top-up megszűnésével az állattenyésztési ágazatok nehéz helyzetbe kerülnek. Ezért már ma gondolni kell arra, hogy az uniós szabályozás keretében lehetséges módokon részleges kompenzációt adjon az állam az ilyen helyzetbe hozott ágazatainknak.

A MOSZ javasolta, hogy a kormány a 2014-2020 közötti ÚMVP – jelenleg Darányi Ignác-terv – terhére saját kockázatvállalással, legalább az állattenyésztés esetében, már 2013-ban meghirdesse az EU által még nem elfogadott jogcímeiket annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetben lévő ágazatok javíthassák a versenyképességüket.

A MOSZ számos fórumon felvetette, hogy a mezőgazdasági termelők támogatása nem csak az ÚMVP forrásaiból volna megoldható. A hazai szabályozást úgy alakították ki, hogy más programokból azért nem juthatnak forráshoz, mert az EU tiltja egy-egy program kettős finanszírozását. Amennyiben a szabályozás átalakításával megszüntethető a kettős finanszírozás, akkor újabb források válnának hozzáférhetővé a mezőgazdaság számára. Jól mutatja ennek a lehetőségét a 2014-2020 közötti támogatási rendszer alapjait jelentő Közös

Stratégiai Keret rendelettervezete, mely kimondja, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozóan közös rendelkezéseket kell kidolgozni, és hogy az alapok közötti átjárhatóságot biztosítani kell. Ez alapján elmondható, hogy csak a magyar kormányon múlik, megteremti-e a mezőgazdaság támogatási lehetőségét más, még mindig jelentős forrásokkal rendelkező támogatási programokból. Ennek tükrében javasolja az érdekképviselő, hogy vizsgálják felül az eddigi 5000 fő alatti és feletti település- (vidék/város-) lehatárolást.

Marad a két pillér

A közös agrárpolitika jelenlegi kétpilléres szerkezete 2013 után is fennmarad, az Európai Unió az aktuális elképzelések szerint 101,2 milliárd eurót

(2011. évi reálértéken 89,9 milliárd eurót) fordít vidékfejlesztési célokra a 2014-2020-as időszakban. Ez az összeg reálértéken lényegesen alacsonyabb a jelenlegi hétéves időszakban rendelkezésre álló források nagyságánál, ráadásul az időközben csatlakozott, illetve az elkövetkező években csatlakozó országok miatt a felhasználható keret egyre több tagállam között oszlik meg. Magyarország számára 2007-2013 között közel 5 milliárd euró vidékfejlesztési forrás állt-áll rendelkezésre, de a 2014-2020-as időszak tagállami keretösszegei még nem ismertek. A források felosztására részben a jelenleg még nem ismert objektív kritériumok alapján, részben történelmi alapon kerül sor. Valószínűsíthető, hogy egy-egy tagállam uniós vidékfejlesztési támogatása nominálértéken nem lesz kisebb vagy nagyobb a jelenlegi összeg 90, illetve 110 százalékánál a 2014-2020-as időszakban sem.

H. GY.

STROM
www.stromexport.com

SWIFTER SO

Munkavégző elemek egyszerű gyors cseréje

- * Magágy készítés egy menetben, 15 Km/óra munkasebesség mellett
- * 8 különböző munkaművelet egy menetben
- * SWIFTER Concept gépcsalád /3 az 1-ben/ = jelentős költségmegtakarítás, cserélhető munkavégző elemek: rugós kapa, lúdtalp kapa, rövidtárcsa

Hívja magyarországi termékmenedzserünket:
+421-(0)908-733-929, bruzsi.j@azet.sk

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTMENT IN YOUR FUTURE

STROM Export s.r.o.
Dlouhá Ves 138,
516 01 Rychov nad Kněžnou, CZ